

The Gleaner

Vol 26 (2008)



Η ηλικία και τα οικογενειακά του Δ. Βυζάντιου σε
μία απογραφή πληθυσμού του Ναυπλίου το 1835

Εμμ. Ν. Φραγκίσκος

doi: [10.12681/er.78](https://doi.org/10.12681/er.78)

To cite this article:

Φραγκίσκος Ε. Ν. (2008). Η ηλικία και τα οικογενειακά του Δ. Βυζάντιου σε μία απογραφή πληθυσμού του Ναυπλίου το 1835. *The Gleaner*, 26, 293-294. <https://doi.org/10.12681/er.78>

Η ΗΛΙΚΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑ ΤΟΥ Δ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΣΕ ΜΙΑ ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΟΥ ΝΑΥΠΑΙΟΥ ΤΟ 1835

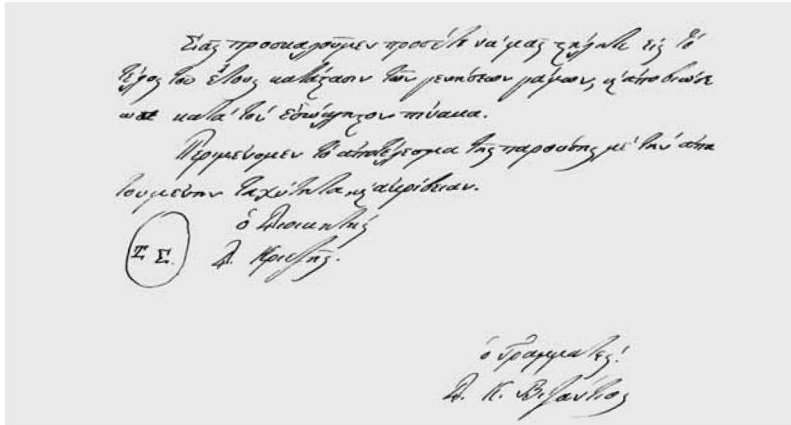
ΤΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΜΕΧΡΙ ΤΩΡΑ στοιχεία σχετικά με τὸ ἔτος γέννησης τοῦ Βυζάντιου καὶ τὴν οἰκογενειακὴ του κατάσταση συνοψίζονται ὡς ἀκολουθῶς: φέρεται νὰ γεννηθῆκε γύρω στὰ 1790 ἢ πάντως μέσα στὴν τελευταία δεκαετία τοῦ 18ου αἰώνα. Ὡς πρὸς τὰ οἰκογενειακὰ του πρόσφατες ἀρχαιακὲς ἔρευνες ἀποκάλυψαν ὅτι εἶχε παντρευτεῖ τὴν Αἰκατερίνη, ἀγνώστου ἐπωνύμου, καὶ εἶχε ἀποκτήσει μαζί της μιὰ κόρη, τὴ Μαριγώ, ποῦ τὸ 1865 ἦταν 30 ἐτῶν.¹ Ἐνα ἀδημοσίετο ντοκουμέντο προερχόμενο ἀπὸ τὸ Δημοτικὸ Ἀρχεῖο Ναυπλίου ἔρχεται τώρα νὰ περιπλέξει ἀρκετὰ τὰ πράγματα. Στὴν «Καταγραφή τῶν κατοίκων τοῦ Δήμου Ναυπλιέων κατὰ τὸ ἔτος 1835» (ΔΗΜ. 1.1 1835 Ψ 57γ),² ποῦ εἶχε ἀρχίσει νὰ διενεργεῖται ἀπὸ τὸν Ἀπρίλιο ἐκείνου τοῦ ἔτους, περιλαμβάνεται καὶ ἡ τριμελὴς οἰκογένεια τοῦ Βυζάντιου μετὰ τὰ ἐξῆς στοιχεῖα ταυτότητας καταχωρισμένα στὶς οἰκεῖες στήλες: ὁ Δημήτριος, ἡλικίας 35 ἐτῶν, ἡ Αἰκατερίνη, σύζυγος Δ. Βυζαντίου, 20 ἐτῶν καὶ ἡ Μαριορὴ Δ. Βυζαντίου, 15 ἐτῶν. Καὶ τῶν τριῶν ἀναγράφεται ὡς τόπος καταγωγῆς ἡ Κωνσταντινούπολη (Βυζάντιον). Ἀκολουθεῖ ἕνα νεαρὸ ἄτομο ἐπίσης ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη, ὁ Νικόλαος Ἀγιβαζίτης, 18 ἐτῶν, «μαθητευόμενος».

Μὲ βάση τὴν παραπάνω μαρτυρία ὁ Βυζάντιος γεννήθηκε τὸ 1800, πράγμα ποῦ σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ ἐπανεξεταστοῦν τὰ πρὶν ἀπὸ τὴν Ἐπανάσταση παραδιδόμενα βιογραφικὰ του, ἰδίως τὰ τοῦ ταξιδιοῦ του τὸ 1812 ὡς διερχομένου στὴν αὐλὴ τοῦ μπέη τῆς Τύνιδας. Μεγάλῃ ὅμως ἀντίφραση ἐντοπίζεται καὶ στὸ πρόσωπο τῆς κόρης τοῦ Βυζάντιου. Ἄν δεχτοῦμε τὸ ὄνομα Μαριορὴ ὡς παραλλαγὴ τοῦ ὀνόματος Μαριγώ, ὅμως

1. Βλ. Ἐμμ. Ν. Φραγκίσκος, «Ὁ Δ. Βυζάντιος στὴ βαβυλωνία τῶν πνευματικῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν ἀδιεξόδων τῆς ἐπιβίωσης. Μαρτυρίες τῶν χρόνων 1827-1845», Δρὸς Ὑψικάρηνος. Τιμητικὸς τόμος γιὰ τὸν Δημήτριο Β. Οἰκονομίδη, ἐπιμ. Μαν. Γ. Βαρβούνης – Μαν. Γ. Σέρρης, Ἀθήνα 2007, σ. 687.

2. Βλ. Τριαντ. Σκλαβενίτης, *Εὔρετήριο Δημοτικῶ Ἀρχείου Ναυπλίου*, Ἀθήνα, ΚΝΕ/ΕΙΕ, 1984, σ. 17. Ὅλες τὶς παρατιθέμενες πληροφορίες τὶς ὄφειλο στὴν εὐγενικὴ καλοσύνη τῆς κοινωνικῆς ἀνθρωπολόγου κυρίας Μαρίας Βελιώτη-Γεωργοπούλου, ἀρχιεπιλόγου τῶν Γ.Α.Κ. νομοῦ Ἀργολίδας, ποῦ μοῦ ἔστειλε φωτοτυπημένες δύο σελίδες τῆς «Καταγραφῆς» κάνοντας προσπάθεια, ὅπως τὴν εἶχα παρακαλέσει, νὰ ἐντοπίσει τόσο στὸ Ἀρχεῖο τοῦ Δήμου ὅσο —αὐτὸ μετὰ δικὴ τῆς πρωτοβουλία— καὶ στὸ ἀντίστοιχο τῆς Μητροπόλεως Ἀργολίδας ληξιαρχικὰ στοιχεῖα γιὰ τὸν Βυζάντιο καὶ τὴν οἰκογένειά του. Τὴν εὐχαριστῶ καὶ ἀπὸ ἐδῶ θερμὰ.

πῶς γίνεται νὰ ἦταν συνομήλικη σχεδὸν τῆς μητέρας της; Ἡ μήπως ἦταν γόνος πρώτου τυχὸν γάμου τοῦ Βυζάντιου (τὸ 1820 στὴν Τύνιδα;). Πιστεύω ὅτι πρόκειται γιὰ λάθη τῶν ἐκτιμήσεων ἢ ἀκόμη ἀπόρροια ἀπροσεξίας τοῦ ἀπογραφέα, δεδομένου ὅτι γιὰ τοὺς γνωστούς στὶς ἀρχὲς κατοίκους τοῦ Ναυπλίου ἢ καταχώριση τῶν στοιχείων φαίνεται ὅτι ἔγινε βάσει τῶν πληροφοριῶν ποὺ διέθεταν ἤδη οἱ ὑπεύθυνοι τῆς ἀπογραφῆς καὶ ὄχι βάσει προσωπικῶν δηλώσεων ὅπως ἀπαιτήθηκε γιὰ τοὺς λιγότερο γνωστούς κατοίκους, βλ. τὸ ἀπὸ 27 Σεπτεμβρίου 1836 ἔγγραφο τῆς Διοικήσεως Ἀργολίδος ὑπογραφόμενο ἀπὸ τὸν Διοικητὴ Δ. Κριεζῆ καὶ τὸν τότε Γραμματέα Δ. Βυζάντιο (ΔΗΜ. 1.1 1836 Ψ 57). Τὸ γεγονός



ἄλλωστε αὐτὸ ἐξηγεῖ τὰ πολλὰ κενὰ ποὺ παρατηροῦνται στὴ συμπλήρωση τῶν ἐπιμέρους στηλῶν, ἰδίως ἐκείνης μετὰ τὴν ἀναγραφή τῆς ἡλικίας. Ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὰ παραπάνω, ὁ ἡλικιακὸς ἀριθμὸς 15 στὴν περίπτωσι τῆς κόρης, μετὰ ὑποδιαστολὴ ἀνάμεσα στὰ ψηφία τοῦ (1,5) θὰ ἦταν πιὸ κοινὰ στὴν πραγματικότητα: ἡ Μαριορῆ/Μαριγώ, ἐνάμισι χρόνων τότε, θὰ εἶχε γεννηθεῖ τὸ 1834 (δὲν συνηθίζοταν ἡ καταγραφή τῆς ἡλικίας σὲ μῆνες ὥστε νὰ ὑποθέσουμε ὅτι ἦταν δεκαπέντε μηνῶν). Ὅσο γιὰ τὸν 18ετῆ κωνσταντινουπολίτη Ν. Ἀγιβαζίτη πιθανὸν νὰ πρόκειται γιὰ γυναικά-δελφο τοῦ Βυζάντιου, ὁπότε ἐνδέχεται νὰ ἔχει προκύψει καὶ ἓνα πρόσθετο στοιχεῖο, τὸ γένος τῆς Αἰκατερίνης.³

ΕΜΜ. Ν. ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ

3. Δὲν γνωρίζω ποιά σχέση μπορεί νὰ εἶχε μαζί τους ὁ κωνσταντινουπολίτης Νικόλαος Ἀυβαζίδης, συγγραφέας τῆς κωμωδίας Ὁ κατὰ φαντασίαν φιλόσοφος, Κωνσταντινούπολη 1840, ποὺ ὑπῆρξε ἀργότερα στὴν Ἀθήνα ἐκδότης τοῦ περιοδικοῦ τὸ Ἄστρον τῆς Ἀνατολῆς (1844) καὶ μετεῖχε καὶ σὲ ἄλλες δραστηριότητες, βλ. Κ. Θ. Δημαράς, Ἱστορία τῆς Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας, Ἀθήνα 1985, σ. 287, 586.